

8-кейс баёни

Гулмира ҳовлиларининг олдидаги кўчага сув сепаётганди. Ёзда ҳар куни сув сепилиб, супириб, тозаланмаса, онаси уни уришади. Миллий одат шунақа, дейилади. Шу вақтда унинг курсдоши Азиз велосипедда кетаётган экан. Азиз тўхтади, улар озгина гаплашиб қолишди. Гулмиранинг сув сепиши лозимлиги эсидан чиқди. Институтда бўлган воқеаларни эслаб, анча кулишишди. Шунда Гулмиранинг дадаси ишдан келиб қолди. Дадаси Гулмиранинг саломига алик олмай уйда кириб кетди. Азиз ҳам салом берди-да, тезда йўлга тушди. Бир пастда Гулмиранинг онаси кўчага чиқиб, Гулмирани баланд овоз билан уришиб кетди. Гулмира, нима айб қилганини ҳеч тушина олмас эди. Онаси уни ёмон уришди. Жуда каттиқ гапларни айтди. Гулмира уйга кириб роса йиғлади.

Гулмиранинг фикру ўйлари: Онам ҳадеб уришаверади. Нима, хотинлар фақат меҳнатга туғилганми?! Фақат иш, фақат иш... Нукул, онам битта гапни қайтаради: - “Бирор жойга борсанг, мени шарманда қиласан. Келинлар эрталабсоат 5 дан кечқурун соат 12 иш қилиши лозим. Сен фақат “ўқишим, ўқишим” дейсан. Менга ўқишинг керак эмас, менга ҳаммага ўхшаб эрга тегишинг керак. Аёлнинг бахти ўз вақтида эрга тегишда...”, деяверади. Куриб кетсин ўша эр! Бир минут ҳам тинчлик йўқ! Ҳоҳлаганингни ҳеч қила олмас экансан-да... Ер менга нима каромат кўрсатиб беради, у ҳам фақат мендан иш талаб қилади, фақат ўзи бўлса майли-ку, яна қайнона, қайнота, жияну тоғаваччалар - ҳаммасига менинг меҳнатим керак бўлади. Ҳаммасига мен эгилишим керак. Менинг инсон сифатида қадрим борми ўзи?! Аёл кишининг бахти курсин, фақат меҳнатга туғилган, фақат бўйсуннишга туғилган. Ҳеч ким “Сен нимани истайсан”, демайди. Нима учун аёл киши фақат эрга тегибгина бахтли бўлиши лозим. Агар эри ҳар куни уни дўшпосласа-чи... Ундаям эр яхшими...

Онанинг фикру ўйлари: Бу қиз тушмагур ҳеч ҳаётни ўйламайди. Осмонларда ҳаёли... Ўқиб нима каромат кўрсатиб берарди... Менга қолса дарров эрга берардим-у, ундан қутилардим... Дадасини олдида уялмай бегона болалар билан хиринг-хиринг қилганига ўлайми.. Гап гапирсанг, ҳеч тушунмайди. Худди бошқа оламда юргандек... Бир гап айтсанг, ўнта жавоб оласан... Қайлардаги бўлмагур гапларни айтади. Ҳозирдан ўзини устун қўяди. Эрга бериб қутилмасам, ҳали мени роса қийнайди... Танлайверади, танлайверади... Эри икки марта дўқ қилса, анча ақли кириб қолади... Уни эрга бериш керак...

Кейс саволи:

1. Нима учун Гулмирани онаси ёмон уришди ва унга жуда каттиқ гапларни айтди. Онанинг мазкур ҳаракатига ўз фикрингизни билдиринг.

2. Гулмиранинг фикру ўйлари қандай баҳолайсиз?

3. Эри икки марта дўқ қилса, анча ақли кириб қолади... Уни эрга бериш керак... Сизнингча она тўғри фикрляптими?

4. Она манфаатлари билан қиз манфаатлари ўзаро қелишса олмайдими?

5. Ушбу вазият қандай оқибатларга олиб қилиши мумкин?

6. Мазкур вазиятда қандай йўл тутиши керак?

Талабаларга тавсия этиладиган манбалар:

Педагогикага оид адабиётлар.

Кейс таҳлили:

Кейсдан аниқ ва равшан кўриниб турганидек, она ва қиз ўртасида зиддият вужудга келмоқда. Вазиятда ҳам ҳар томоннинг ўз фикри, ўз ўйлари, ўз хиссиётлари мавжуд. Бир томоннинг фикру ўйлари фақат мана шу томон учун қадрли бўлиб қолмоқда. Иккинчи томон биринчи томоннинг фикру ўйлари, қарашлари, мулоҳазалари мавжудлигини, улар ўша томон учун ҳам ардоқли эканлигини тан олмайди, уларни билмайди, ёки билмасликка олади. Бир томониккинчи томоннинг маълум қадриятлари ва фикрлари, қарашлари мавжудлигини тан олгиси ҳам келмайди, бунга уриниб ҳам кўрмайди. Шунингдек, иккинчи томон ҳам биринчи томоннинг сўзлари ва қарашларини англашга, тушунишга ҳаракат қилмайди. Оқибатда, ёшлар тафаккурида “катталар бизни тушунмайди”, катталарда эса “ёшлар гапга кирмайдиган, ўзбошимча бўлган” деган нотўғри фикр ўрнашиб, қотиб қолади.

Демак, вазиятда ҳар бир томоннинг ўз қарашлари, ўйлари, фикрлари тизими, мажмуаси мавжуд. Мана шу ўй ва фикрлар тизими худди мана шу томоннинг ўз шахсий манфаатларини англатади. Инсон ўз шахсий манфаатларсиз яшай олмайди.

Талабаларга тавсия этиладиган манбалар:

Ўқитувчининг педагогик маҳорати, касбий компетентлиги тўғрисидаги адабиётлар.

Талабалар учун кўрсатмалар:

1. Кейс моҳиятини старлича англаб олинг.

2. Берилган манбаларга таянган ҳолда муаммонинг ечимини топишга хизмат қиладиган методларни аниқланг.

3. Аниқланган методлар орасидан муаммонинг самарали бўлишини таъминловчи метод (ёки иккита метод)ни ажратинг.

4. Ана шу методлар асосида ечимни асослашга уринг.

5. Ечимни баён этинг.

Кейсни ечиш жараёни:

1. Талаба кейс моҳиятини ўрганиб чиқишади, шериги (жуфтликда), гуруҳдошлари (кичик гуруҳларда) ёки жамоадошлари (жамоада) билан муҳокама қилади.

2. Талаба шериги (жуфтликда), гуруҳдошлари (кичик гуруҳларда) ёки жамоадошлари (жамоада) билан муҳокама қилган ҳолда муаммонинг самарали ечими ҳисобланган маънавий-ахлоқий тарбия мезонларини аниқлайди.

3. Талаба (жуфтлик, кичик гуруҳ, жамоа) ечимни ажратиб олинган маънавий-ахлоқий тарбия мезонларини асосида баён этади.

4. Ечим индивидуал, кичик гуруҳлар ёки жамоа иштирокида муҳокама қилинади.

Ўқитувчининг ечими

Енг мақбул ечим: Агар мазкур вазиятларда она ва унинг кизини уларга хос бўлган манфаатларни мувофиқлаштириб, бир хиллаштириш йўлидан борсалар, муаммони ечимига оғир босиқлик билан қарасалар, томонларнинг қарашлари бир хиллаштирилса қилинса вазият ижобий ҳал қилинида. Ота-онага нисбатан фарзандда меҳр сақланиб қолади. Уят андаша кўтарилмайди. Ҳамма ўз мақсадига етади.